

BÀI HỌC KINH NGHIỆM VÀ HƯỚNG ÁP DỤNG KẾT QUẢ DỰ ÁN

DỰ ÁN

Xây dựng mô hình xã hội hóa công tác quản lý rác thải sinh hoạt tại thành phố Hội An (VN/GEF SGP/OP4/Y3/CORE/10/07)

THÔNG TIN CHUNG

TÊN DỰ ÁN	Xây dựng mô hình xã hội hóa công tác quản lý rác thải sinh hoạt tại thành phố Hội An
MÃ SỐ:	VN/SGP/0P4/Y3/CORE/10/07
ĐỊA ĐIỂM THỰC HIỆN	Thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam
THỜI GIAN	01/2011 – 6/2013 (30 tháng)
TỔ CHỨC THỰC HIỆN	Hội Liên hiệp phụ nữ (HPN) thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam.
KINH PHÍ THỰC HIỆN	Từ GEF: 876.600.000đ Đối ứng: 854.000.000đ Từ các nguồn khác

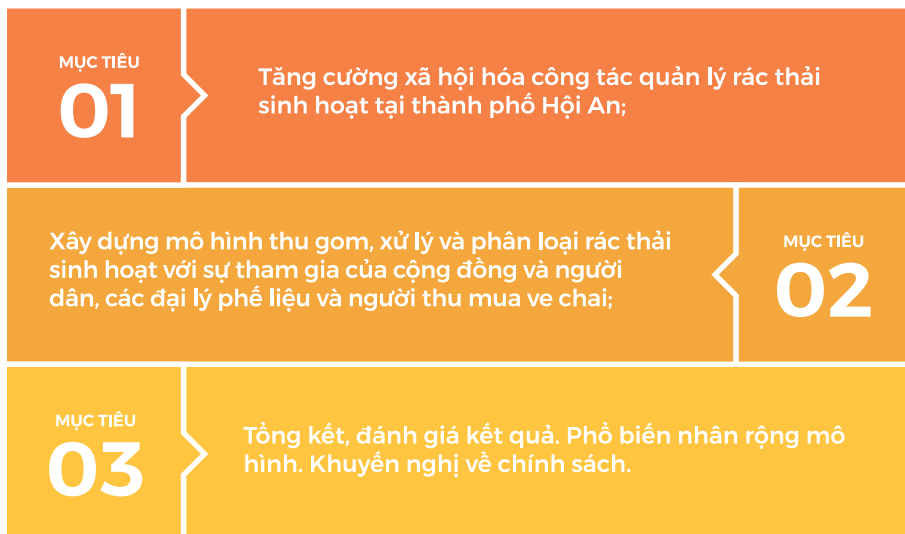

BỐI CẢNH VÀ MỤC TIÊU CỦA DỰ ÁN

Hội An là thành phố du lịch, hàng ngày có khoảng 75 tấn rác thải sinh hoạt phát sinh từ hộ gia đình, nhà hàng, khách sạn, chợ, trường học, cơ quan và đường phố, nơi công cộng. Rác thải sinh hoạt được nhìn nhận theo 3 loại cơ bản, gồm rác tái chế được thu gom bởi người thu mua ve chai và bán lại cho cơ sở thu mua phế liệu; rác khó phân hủy sinh học và rác dễ phân hủy sinh học. Trước đây, hầu như toàn bộ rác thải phát sinh không được tách loại thành từng nhóm riêng biệt mà bị trộn lẫn nhau.

Việc thu gom rác thải chủ yếu do công ty công trình công cộng của thành phố Hội An, các tổ thu gom tự quản và đội ngũ những người thu mua ve chai của địa phương đảm nhiệm. Ngoài ra, rác thải sinh hoạt tại thành phố Hội An vẫn còn một lượng đáng kể phát tán không kiểm soát được một cách tự do ngoài môi trường chung quanh như tại các bãi đất “hoang”, sông ngòi, bãi biển...

Dự án “**Xây dựng mô hình xã hội hóa công tác quản lý rác thải sinh hoạt tại thành phố Hội An**” được GEFSGP hỗ trợ thực hiện nhằm mục đích đáp ứng được phần nào mục tiêu lâu dài trong chiến lược quản lý rác thải tại thành phố Hội An, góp phần tăng cường hiệu quả công tác quản lý rác thải sinh hoạt, bảo vệ môi trường và phát triển bền vững di sản văn hóa thế giới ở Hội An. Đồng thời đáp ứng được các mục tiêu cụ thể:

Các giải pháp thực hiện

1. Tham vấn ý kiến của các bên liên quan, dự án phối hợp với Phòng TN-MT, công ty CTCC Hội An xây dựng hướng dẫn thu gom, xử lý và PLR sinh hoạt tại cơ quan công sở; Thử nghiệm PLR tại 5 đơn vị; Hỗ trợ trang bị thiết bị phục vụ PLR; Theo dõi, đánh giá, đề xuất khuyến nghị.
2. Lồng ghép truyền thông về QL RSH trong các sự kiện văn hóa của địa phương; Truyền thông trên truyền hình/truyền thanh; Tổ chức 01 hội thi sáng kiến thu gom, xử lý và PLR; Tổ chức ngày thứ 6 xanh (1 giờ vì Hội An sạch hơn); Tổ chức 04 lớp tập huấn về kỹ năng thu gom, phân loại và xử lý RSH; Tổ chức 04 cuộc đối thoại giữa các bên liên quan của Thành phố về QL RSH và môi trường.
3. Điều tra, khảo sát tập hợp đội ngũ những người thu mua ve chai trên địa bàn Hội An; Thành lập 5 nhóm thu gom, PRL, xử lý rác với hỗ trợ tổ chức của HPN và kỹ thuật, tài chính của Dự án; Xây dựng kế hoạch hành động cho các nhóm.

4. Thiết lập cơ chế tổ chức, quản lý cho các nhóm tham gia Dự án; tổ chức 06 lớp tập huấn kỹ năng truyền thông về thu mua, PLR, xử lý RSH; tổ chức 4 cuộc đối thoại với các bên liên quan (TN-MT, CTCC, đại lý); tổ chức mua sắm trang thiết bị (xe đạp, xe đẩy); xây dựng và triển khai vay vốn sản xuất cho các thành viên của nhóm.
5. Tổ chức họp định kỳ hàng tháng của 4 tổ tham gia Dự án; theo dõi và hỗ trợ kỹ thuật cho các nhóm; thu thập thông tin, đánh giá kết quả mô hình; xây dựng báo cáo khuyến nghị về chính sách hỗ trợ cho các nhóm thu mua ve chai; tập huấn giới thiệu công nghệ, hỗ trợ kỹ thuật thu gom, chế biến rác tái chế và xử lý môi trường cho cơ sở thu gom rác; 6. Biên soạn, nghiệm thu và phổ biến tài liệu kỹ thuật; xây dựng báo cáo khuyến nghị về các vấn đề liên quan đến chính sách để tăng cường công tác QL RSH tại Hội An.

Dự án đã góp phần tổ chức những người đại lý và thu mua ve chai thành tổ nghề nghiệp có năng lực phát triển trên cơ sở nâng cao lượng rác tái chế thu mua hàng ngày.

KẾT QUẢ

I. Hoạt động thu gom rác được tổ chức, quản lý.

1. Dự án đã thành lập 04 tổ cộng đồng bao gồm Tổ đại lý thu mua ve chai có 7 người; Tổ xe đẩy thu mua ve chai có 26 người; Tổ vay vốn thu mua ve chai có 16 người; và Tổ xe đạp thu mua ve chai có 37 người.

Tổ đại lý thu mua ve chai: Thành viên tổ là các Đại lý thu mua ve chai lại từ các chị mua bán dạo. Hiện nay, trên địa bàn TP.Hội An có 17 đại lý thu mua rác tái chế. Hầu hết các đại lý đều thu mua toàn bộ những chất liệu do người thu mua ve chai mua được. Mỗi đại lý có khoảng từ 15 đến 50 người thu mua ve chai đến bán. Dự án đã tổ chức tham quan học tập tại

Huế cho 23 đại diện cộng đồng bao gồm các đại lý thu mua ve chai và BDH.

Tổ vay vốn, xe đẩy và xe đạp thu mua ve chai: Thành viên của các tổ là các chị thu mua ve chai dạo, có hộ khẩu trên địa bàn thành phố Hội An, các chị (thuộc 16 hộ) là những người được dự án hỗ trợ trang thiết bị bao gồm 27 xe đẩy, 35 xe đạp, vốn vay, tổng vốn đã giải ngân là 146,3 triệu đồng, và được tham gia các chương trình tập huấn, nâng cao năng lực truyền thông nhằm giúp các chị mở rộng địa bàn buôn bán, trang bị những kiến thức cần thiết về công tác truyền thông bảo vệ môi trường trong cộng đồng.

Thực tế khi những người thu mua ve chai được nâng cao năng lực thì lượng rác tái chế thu được nhiều hơn và thu nhập của họ cũng tăng lên. Khi những người thu mua ve chai kết hợp truyền thông với quá trình thu mua thì số lượng bạn hàng trung bình một ngày tăng 39.93% lượng rác thu mua đã tăng 56.1% và thu nhập tăng 41.87%.

2. Rác sinh hoạt được phân loại tại nguồn thành 3 nhóm chính bao gồm rác dễ phân hủy được dùng làm nguyên liệu sản xuất phân compost, rác thải tái chế được các cơ sở thu mua phế liệu thu gom bán cho các nhà máy, rác thải khó phân hủy được đưa lên bãi rác. Lượng rác tại bãi rác đã giảm hơn 70%, tránh được việc quá tải, đốt như trước đây, và như vậy giảm được khí thải nhà kính, góp phần giảm biến đổi khí hậu ở mức độ toàn cầu.

Dự án góp phần nâng cao năng lực quản lý rác thải sinh hoạt cho các xã, phường và các cơ quan của thành phố Hội An.

3. Hỗ trợ các mô hình cộng đồng tại các chi hội phụ nữ nhằm mục đích tăng cường công tác thu gom, phân loại và xử lý rác thải sinh hoạt.

Qua các mô hình “3 sạch” tại 13 xã, phường; “Sọt rác nhà ta” bảo vệ môi trường tại Tân An và Cẩm Thanh; “Tổ phân loại rác tại nguồn” tại Cẩm Kim; “tổ phụ nữ xách giỏ đi chợ” ở Minh An, đã vận động người dân tích cực tham gia thực hiện tốt mô hình phân loại rác và thu gom phế liệu tại nguồn và vận động giảm thiểu sử dụng và tiến đến không sử dụng túi nylon.

Bên cạnh đó, các cấp Hội còn tổ chức sinh hoạt lồng ghép tuyên truyền các nội dung có liên quan đến bảo vệ môi trường như tổ chức hội thi, hái hoa dân chủ, tọa đàm trao đổi rác thải ảnh hưởng đến môi trường và sức khỏe cộng đồng.

II. Về phương diện xã hội

1. Dự án đã lồng ghép truyền thông về quản lý rác thải sinh hoạt trong các sự kiện văn hóa của địa phương, đồng thời tổ chức truyền thông trên truyền hình/truyền thanh, cũng như tổ chức hội thi sáng kiến phân loại, thu gom, xử lý rác thải, và tổ chức ngày thứ 6 xanh đi cùng 1 giờ vì Hội An sạch hơn. Đồng thời từ tháng 10/2011 đến nay, chương trình truyền thông về phân loại rác và bảo vệ môi trường đã phát thanh 6 lần/tuần, vào thứ 3 và thứ 7.

2. Dự án tổ chức 04 lớp tập huấn về kỹ năng thu gom, phân loại và xử lý rác thải sinh hoạt, đồng thời tổ chức cộng đồng tham gia 04 cuộc đối thoại giữa các bên liên quan của thành phố về quản lý rác thải sinh hoạt và môi trường. Tổng số học viên tham gia 668 người.

3. Dự án đã góp phần nâng cao nhận thức, năng lực của cộng đồng về bảo vệ môi trường, vận động đông đảo nhân dân thực hiện tốt việc quản lý, phân loại rác thải sinh hoạt tại thành phố từ đó giảm áp lực lượng rác thải ra bãi rác chung của Thành phố.

4. Các mô hình được triển khai gắn kết với các hoạt động của tổ chức Hội Phụ nữ đã mang lại hiệu quả cao: Các mô hình đã giải quyết được nhiều vấn đề, vừa nâng cao ý thức cho người dân trong việc tham gia các hoạt động vệ sinh môi trường, tăng được lượng rác được phân loại vừa tạo được nguồn quỹ hoạt động cho tổ chức Hội.

5. Thông qua việc hỗ trợ trực tiếp cho các đối tượng hộ nghèo, khó khăn, hỗ trợ cho các chị buôn bán ve chai được vay vốn đã giúp kết hợp được sự hài hòa giữa lợi ích kinh tế với bảo vệ môi trường. Các đối tượng vay vốn đều ý thức rõ về mục đích của việc sử dụng vốn vay nên đã tập trung vào các hoạt động kinh doanh, mở rộng thị trường hoạt động nên bước đầu đã phát huy được hiệu quả sử dụng vốn, tăng được nguồn thu nhờ vậy việc nộp gốc và lãi đều đúng quy định. Bên cạnh đó là các chị được hỗ trợ xe đẩy và xe đạp cải tiến cũng đã từng bước mở rộng thị trường thu mua các loại rác tái chế, lượng thu gom ngày càng nhiều (nhờ cải tiến phương tiện thu mua). Qua đó môi trường được đảm bảo, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống cho chị em.

Thông qua việc hỗ trợ trực tiếp cho các đối tượng hộ nghèo, khó khăn, hỗ trợ cho các chị buôn bán ve chai được vay vốn đã giúp kết hợp được sự hài hòa giữa lợi ích kinh tế với bảo vệ môi trường.

6. Mô hình xã hội hóa đồng quản lý rác thải sinh hoạt thành phố Hội An thực sự là một mô hình kêu gọi sự hợp lực của toàn xã hội cho các vấn đề quản lý rác thải tại địa phương. Qua khảo sát, đánh giá về lợi ích của mô hình mang lại, toàn bộ cộng đồng đã khẳng định kết quả lớn nhất là hợp tác được mọi người chia sẻ trách nhiệm quản lý rác thải, môi trường sạch sẽ, không ô nhiễm rác, khách du lịch đông hơn tạo nhiều thuận lợi trong phát triển sinh kế địa phương.
7. Từ hoạt động của dự án đã xây dựng được một đội ngũ Tuyên truyền viên năng động, được trang bị đầy đủ kiến thức cần thiết trong công tác bảo vệ môi trường, đây chính là nguồn nhân lực quan trọng của tổ chức Hội cũng như của Thành phố. Bên cạnh đó là đảm bảo việc bảo vệ sức khỏe cho nhân dân, đặc biệt là người dân xã Cẩm Hà.
8. Mô hình tại xã Cẩm Thanh và phường Thanh Hà được xây dựng thành mô hình điểm trong PLR và thực thi quy chế QL RSH của Thành phố; Hỗ trợ BQL chợ Hội An truyền thông, giám sát, đánh giá chương trình giảm thiểu sử dụng túi nilon tại chợ Hội An; Hỗ trợ phường Minh An xây dựng đoạn đường “công dân toàn cầu” trên tuyến đường Trần Phú, Hội An.

III. Tác động đối với phương diện kinh tế

- > Việc cải thiện môi trường và bảo vệ môi trường một cách bền vững đã góp phần vào việc phát triển và quảng bá du lịch Thành phố Hội An “ Sinh thái- văn hóa- Du lịch”, phát triển một ngành kinh tế trọng điểm của TP Hội An.
- > Với các hoạt động hỗ trợ vốn vay sẽ giúp cho các chị buôn bán “Ve chai” dạo có cơ hội tăng thu nhập, tăng nguồn vốn, chuyển đổi từ buôn bán dạo sang đại lý, kinh doanh với quy mô lớn hơn từ đó tăng được lượng rác tái chế, giảm lượng rác thải ra bãi rác chung.

TÍNH BỀN VỮNG CỦA DỰ ÁN

1. Sau khi dự án kết thúc, địa phương tiếp tục xây dựng Cẩm Thanh là một xã điểm, toàn diện, đáp ứng được mong đợi của Thành phố là xây dựng Cẩm Thanh khu du lịch sinh thái của Thành phố. Đồng thời, tiếp tục mở rộng các mô hình ra các địa phương khác như Thanh Hà, Minh An, Cẩm Kim
2. Kết quả dự án xây dựng mô hình xã hội hóa quản lý rác thải sinh hoạt tại thành phố Hội An hiện đang được hỗ trợ phát triển bởi các nghiên cứu khoa học phục vụ học tập cho các sinh viên của các trường đại học tại địa phương, khu vực và quốc gia. Một số chương trình hợp tác quốc tế như JICA cũng đã tiếp cận và liên kết với thành phố Hội An nhằm tiếp tục nâng cao chất lượng bảo vệ môi trường đặc biệt là quản lý rác thải sinh hoạt đối với thành phố văn hóa du lịch và sinh thái này.

3. Huy động được sự tham gia của các tổ chức/cá nhân trong công tác quản lý rác thải sinh hoạt tại thành phố Hội An; Năng lực quản lý rác thải sinh hoạt được tăng cường cho chính quyền các xã, phường và các tổ chức quần chúng trong thành phố Hội An;
4. Các mô hình cộng đồng thu gom, phân loại và xử lý rác thải sinh hoạt được tiếp tục triển khai và hoàn thiện, đúc kết kinh nghiệm để phổ biến nhân rộng trên địa bàn thành phố Hội An; Một đội ngũ những người thu mua ve chai được tổ chức thành hội, nhóm (5 nhóm, mỗi nhóm 10 người) có năng lực phát triển ngành nghề trên cơ sở nâng cao lượng rác sinh hoạt thu mua hàng ngày;
5. Các nhóm thu mua ve chai được hỗ trợ kỹ thuật và tài chính để thực hiện các kế hoạch hành động; Tài liệu kỹ thuật của dự án và báo cáo khuyến nghị về chính sách được biên soạn, nghiệm thu và phổ biến.

* * * * *

CHƯƠNG TRÌNH TÀI TRỢ CÁC DỰ ÁN NHỎ CỦA QUỸ MÔI TRƯỜNG TOÀN CẦU

Địa chỉ: 304 Kim Mã, Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

Điện thoại: 84 4 385 00 150

Email: gef-sgp-vietnam@undp.org

Website: www.vn.undp.org | www.sgp.undp.org

